
APPLICATION OF THE FAIR VALUE CONCEPT IN FINANCIAL ACCOUNTING AND REPORTING IN CRISIS CONDITIONS

Tiana Anđelković

Academy of Technical and Preschool Studies Niš, Vranje Department, Serbia, tiana.andjelkovic-vr@akademijanis.edu.rs

Milica Stanković

Academy of Technical and Preschool Studies Niš, Vranje Department, Serbia,
milica.stankovic@akademijanis.edu.rs

Gordana Mrdak

Academy of Technical and Preschool Studies Niš, Vranje Department, Serbia,
gordana.mrdak@akademijanis.edu.rs

Abstract: The goal of financial reporting is to inform owners, managers, employees, the state, and all other interested parties about the financial condition and success of the company. In order to make the right decisions, people need to have adequate and timely information. Today, in conditions of uncertainty, crisis, globalization, deregulation, the need for accurate information is still pronounced. As the trend of cyclical movements is constant, the question of the credibility of economic variants, both at the macro and micro level, is increasingly being asked. For these purposes, the concept of fair value was developed, which looks at the balance sheet positions according to their market value, thus preventing further deepening of the crisis because it creates a psychological feeling that "not everything is so black". Through this work, readers can become familiar with the advantages and disadvantages of this concept, but also notice one huge disadvantage related to opposition to the fourth directive of the European Union, which is the need for responsibility (conservatism), which is reflected in the fact that assets are recorded at a lower value and liabilities at a higher value. The concept of fair value in accounting and financial reporting is not new as it was first encountered in Adam Smith's capital work - An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations. However, that concept was intensively developed only after the nineties of the twentieth century and is still not fully developed. Its sudden application is related to the period after the World Economic Crisis, which was actual 15 years ago - 2008/2009. year, when the International Financial Reporting Standard no. 13 [MFSI] and the Statement of Financial Accounting Standards (SFAS] 115). After the introduction of these standards, the concept of fair values is gradually being introduced into accounting and into the sphere of financial reporting, but a mode has not yet been found to include all balance positions. It is mainly used for property and financial instruments - securities to express their value at the market price, all with the aim of using real values instead of the purchase price or the cost price which is normally used according to the concept of historical cost. Given that it mainly refers to balance sheet positions, when creating the final account, according to the concept of fair value, the balance sheet is more important than the income statement. What needs to be emphasized is that this concept is not mandatory, but if the company decides for this concept of calculation and reporting, they must be followed in every situation. Given the stated goal of this work, the readers are first introduced to the term and concept of fair value, which will be dealt with in the first part of this work. The second part of the paper is devoted to the application of the concept of fair value in conditions of cyclical movements - crisis, while the third part of the paper is devoted to the advantages and disadvantages of the concept of fair value and its opposition to the concept of conservatism.

Keywords: fair value, historical cost, accounting, reporting, standards, the 4th directive of European Union

PRIMENA KONCEPTA FER VREDNOSTI U FINANSIJSKOM RAČUNOVODSTVU I IZVEŠTAVANJU U USLOVIMA KRIZE

Tiana Anđelković

Akademija tehničko-vaspitačkih strukovnih studija Niš, Odsek Vranje, Srbija,
tiana.andjelkovic-vr@akademijanis.edu.rs

Milica Stanković

Akademija tehničko-vaspitačkih strukovnih studija Niš, Odsek Vranje, Srbija,
milica.stankovic@akademijanis.edu.rs

Gordana Mrdak

Akademija tehničko-vaspitačkih strukovnih studija Niš, Odsek Vranje, Srbija,

gordana.mrdak@akademijanis.edu.rs

Rezime: Cilj finansijskog izveštavanja jeste informisanje vlasnika, menadžera, zaposlenih, države, i svih ostalih zainteresovanih strana o finansijskom stanju i uspehu preduzeća. U cilju donošenja ispravnih odluka, potrebno je da lica poseduju adekvatne i blagovremene informacije. Danas, u uslovima neizvesnosti, kriza, globalizacije, deregulacije, potrebe za tačnim informacijama su još jače izražene. Kako je trend cikličnih kretanja konstantan, sve se više postavlja pitanje verodostojnosti ekonomskih varijabli, kako na makro tako i na mikro nivou. U te svrhe razvijen je koncept fer vrednosti koji posmatra pozicije bilansa stanja po njihovoj tržišnoj vrednosti, a na taj način se sprečava dalje produblјivanje krize jer se stvara psihološki osećaj da „nije sve tako crno“. Kroz ovaj rad čitaoci mogu da se upoznaju sa prednostima i nedostacima ovog koncepta, ali i da uoče jedan ogroman nedostatak koji se odnosi na suprotstavljenost četvrtoj direktivi Evropske unije, a to je potreba za odgovornošću (konzervativnošću) koja se ogleda u tome što je potrebno da se imovina evidentira po nižoj a obaveze po višoj vrednosti. Koncept fer vrednosti u računovodstvu i finansijskom izveštavanju nije nov jer se na njega prvi put nailazi u kapitalnom delu Adama Smita – Istraživanje prirode i uzroka bogatstva naroda. Međutim taj koncept je intenzivno razvijen tek nakon devedesetih godina dvadesetog veka i još uvek nije u potpunosti razvijen. Njegova nagla primena vezana je za period nakon Svetske ekonomske krize koja je bila aktuelna pre 15 godina – 2008/2009. godine, kada su usvojeni Međunarodni standard finansijskog izveštavanja br. 13 [MFSI] i Izjava o standardima finansijskog računovodstva (eng. Statement of Financial Accounting Standards, [SFAS] 115). Nakon uvođenja ovih standarda koncept fer vrednosti se postepeno uvodi u računovodstvo i u sferu finansijskog izveštavanja, ali još uvek nije nađen modus za obuhvatanje svih bilansnih pozicija. Uglavnom se koristi za imovinu i finansijske instrumente – hartije od vrednosti kako bi se njihova vrednost iskazivala po tržišnoj ceni, a sve u cilju korišćenja realne vrednosti umesto nabavne cene ili cene koštanja koja se inače koristi po konceptu istorijskog troška. S obzirom na to da se uglavnom odnosi na pozicije bilansa stanja jasno je da je kod rađenja završnog računa, po konceptu fer vrednosti, bilans stanja bitniji od bilansa uspeha. Ono što je potrebno naglasiti jeste da ovaj koncept nije obligatoran, ali ukoliko se preduzeća odluče za ovaj koncept obračuna i izveštavanja moraju da ga se drže u svakoj situaciji. S obzirom na navedeno cilj ovog rada je da se čitaoci najpre upoznaju sa pojmom i konceptom fer vrednosti, što će biti obrađeno u prvom delu ovog rada. Drugi deo rada je posvećen primeni koncepta fer vrednosti u uslovima cikličnih kretanja – krize, dok je treći deo rada posvećen prednostima i nedostacima koncepta fer vrednosti i njegove suprotstavljenosti sa konceptom konzervatizma.

Ključne reči: fer vrednost, istorijski trošak, računovodstvo, izveštavanje, standard, četvrta direktiva Evropske unije

1. UVOD

U neizvesnim uslovima poslovanja kakvi danas vladaju, sve se češće govori o globalizaciji, denacionalizaciji, jedinstvenom svetskom tržištu. Težnja je da se kreira jedan takav institucionalni ambijent gde će se roba, usluge i kapital nesmetano kretati. Što se tiče potrošača, reč je o izuzetno pozitivnom trendu. Umesto skupih domaćih proizvoda i usluga, potrošači sve više kupuju robu iz uvoza i imaju pristup globalnom finansijskom tržištu. Međutim, otvorenost granica i povezanost preduzeća na nacionalnom pa i multinacionalnom nivou dovodi do lakog transfera rizika iz jedne zemlje u drugu, iz jednog ogranka preduzeća u drugo. To znači bolju dostupnost proizvoda, usluga i kapitala, ali istovremeno i veću izloženost riziku, pa je potrebno dodatno se baviti tim rizicima, predviđati ih i ukoliko dođe do realizacije istih uspešno ih evidentirati kroz knjigovodstvenu dokumentaciju.

Internacionalizacija poslovanja očigledno dovodi do niza benefita za finansijsko poslovanje preduzeća, ali takođe može dovesti i do velikih gubitaka. Stoga potrebno je kontrolisati protok informacija koje proizilaze iz poslovanja preduzeća, poznavati uzročnike kriza ali i vladati mehanizmima koji služe za upravljanje krizama. Ovo nije nemoguće, ali potrebno je angažovati kvalifikovano osoblje koje će na osnovu svog znanja i iskustva, ali i uz primenu odgovarajućih alata uspeti da efekte krize po poslovanje preduzeća svede na minimum ili ih izbegne.

Pored mogućnosti prelivanja kriza, globalizacija dovodi i do potrebe usklađivanja računovodstvene regulative u različitim zemljama. Harmonizacija propisa iz oblasti finansijskog izveštavanja je neophodna a pre svega radi zaštite interesa investitora i ostalih učesnika na finansijskom tržištu od netačnih računovodstvenih informacija. Računovodstveni informacioni sistemi prema tome igraju ključnu ulogu u smanjenju neizvesnosti i samim tim utiču na smanjenje uticaja ili eliminisanje uticaja finansijskih kriza na poslovanje. Stoga ključno je usmeriti pažnju proučavanju finansijskog izveštavanja u uslovima neizvesnosti i globalizacije jer bez ključnih informacija ne mogu se doneti ni ključne poslovne odluke (Chabani & Chabani, 2014). S obzirom na sve navedeno cilj ovog rada je da se ukaže na važnost korišćenja fer vrednosti u finansijskom izveštavanju, a posebno u periodu cikličnih kretanja odnosno kriza, ali i ukazati na njegove prednosti i mane. Prvi deo rada će biti posvećen definisanju fer vrednosti u

računovodstvu; drugi će biti posvećen utvrđivanju fer vrednosti u uslovima krize; treći deo rada će ukazati na prednosti i mane fer vrednosti u uslovima krize.

2. POJAM FER VREDNOSTI U RAČUNOVODSTVU

Fer vrednost je merilo vrednosti bilansnih pozicija koje se koristi u finansijskom izveštavanju. Fer vrednost se koristi kako bi se dobila prava slika finansijskog stanja i uspeha preduzeća. U tom smislu fer vrednost je korekcija istorijske vrednosti, a koja se odnosi na nabavnu vrednost nabavljene aktive ili cenu koštanja izgrađenih objekata odnosno proizvedenih proizvoda. Korišćenje kriterijuma istorijskog troška dovodi do pogrešnih zaključaka jer je trenutna tržišna vrednost neke bilansne pozicije u trenutku izveštavanja niža ili viša nego u trenutku kupovine odnosno izgradnje. Prema tome, u periodu privrednog prosperiteta fer vrednost predstavlja zapravo tržišnu vrednost neke imovine.

Definicija fer vrednosti vuče svoje poreklo još u kapitalnom delu Adama Smita – Istraživanje prirode i uzroka bogatstva naroda (Donleavy, 2019). O fer vrednosti se priča već dva ipo veka, ali joj se najveća pažnja posvećuje tek poslednjih decenija, počev od 1991. godine kada je izdat prvi standard finansijskog izveštavanja u kome se objašnjava utvrđivanje fer vrednosti za imovinu i obaveze - SFAS 107 (Statement of Financial Accounting Standards [SFAS]), a onda i SFAS 115, gde se vrši utvrđivanje fer vrednosti vlasničkih i dužničkih hartija od vrednosti (Financial Accounting Standards Board [FASB], 1991; FASB, 1993). Konkretnije, upotreba fer vrednosti kod utvrđivanja vrednosti bilansnih pozicija počinje da se primenjuje od od 2009. godine u SAD sa uvođenjem SFAS 157, a od 2011. godine primenjuje se i u zemljama koje koriste Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja, jer je tad uveden MFSI 13 (Međunarodni standard finansijskog izveštavanja, eng. International Financial Reporting Standards [IFRS] (SFAS 157, 2006; International Financial Reporting Standards [IFRS], 2011; Rizki, Mita, 2021).

3. FER VREDNOST U USLOVIMA KRIZE

U uslovima krize treba ostati veran istinitom finansijskom izveštavanju. Ali postavlja se pitanje kako predstaviti bilansne pozicije preduzeća u uslovima krize, kada je tržišna vrednost imovine izuzetno niska pre svega zbog opšte nelikvidnosti koja vlada na tržištu kako robnom tako i finansijskom, a onda i zbog nepostojanja tražnje zbog krize.

MFSI 13 je uveo hijerarhiju fer vrednosti. To podrazumeva da se u tri nivoa svrstavaju informacije koje se koriste prilikom odmeravanja fer vrednosti. U ovoj hijerarhiji prioritet se daje cenama koje se kotiraju na aktivnim tržištima za identična sredstva ili obaveze i ovde se radi o inputima prvog reda. Najmanji prioritet se daje inputima trećeg reda, a to su neuočljivi inputi (slika br. 1).

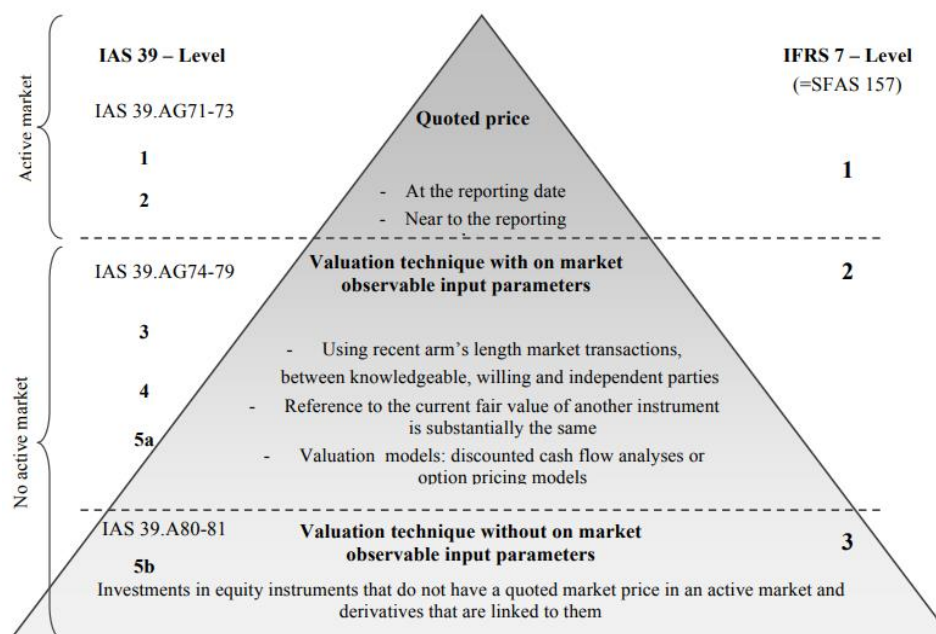
U slučaju prosperiteta i uobičajene ekonomske aktivnosti koriste se cene koje se nalaze u inputima prvog reda. Međutim, u uslovima nepostojanja adekvatnih informacija i u uslovima krize, fer vrednost se utvrđuje na drugi način i to korišćenjem inputa sa neaktivnih tržišta gde se ne mogu utvrditi cene posmatranih sredstava već se posmatraju nedavne tržišne transakcije vezane za druga sredstva koja imaju slične karakteristike a često uz primenu metoda diskontovanja cena. Dakle za aktivna tržišta koriste se kotirane cene, dok se za neaktivna tržišta koriste metode procene fer vrednosti (Rupić, Bonić, 2015).

Inače vrednovanje imovine i obaveza putem fer vrednosti je novijeg datuma. Počelo je da se primenjuje kako bi se izbegli svi nedostaci evidentiranja računovodstvenih pozicija preko istorijskog troška. Ovaj koncept nije nastao u računovodstvu nego je preuzet iz finansijskog menadžmenta gde se primenjivao na fjučerse (Kikanović, Milošević, 2012).

Odsustvo likvidnosti i tražnje u periodima kriza dovodi do toga da tržišne cene više nisu dovoljne za iskazivanje fer vrednosti računovodstvenih pozicija, jer ih uslovi krize obezvređuju. Takav postupak korišćenja tržišnih cena za iskazivanje računovodstvenih pozicija je potpuno neprihvatljiv s obzirom na to da je više reč o obezvređenosti koja je rezultat straha i panika, a ne stvarne vrednosti tih sredstava. Upravo zbog toga se prelazi na inpute drugog i trećeg nivoa (Sampaio, Farinha, Sebastião, Régio, 2022).

U takvim situacijama dolazi do tzv. kolapsa finansijskih informacija pa prema tome dolazi do nepotrebnog otpisivanja velikog broja finansijskih instrumenata tako da njihova cena drastično pada. Ova pojava govori o tome da su cene tih instrumenata bile subjektivno određene, ili da su ciljevi kreiranja tih cena bili zamaglivanje realnih finansijskih izveštaja sa ciljem da se zainteresovane strane dovedu u zabludu. Takva situacija je dovela do preispitivanja koncepta fer vrednosti što podrazumeva revidiranje standarda finansijskog izveštavanja (Kikanović, Milošević, 2012). Usled ovih problema došlo je do revidiranja ovog koncepta, a cilj izmena je da se smanji uticaj krize na rezultate poslovanja u bilansu. Razlozi za ove izmene su bili uglavnom psihološki – daljim padom vrednosti tih preduzeća došlo bi samo do produblivanja krize i novih gubitaka što bi psihološki negativno uticalo na učesnike na tržištu. Ove revizije su postigle svoj pozitivan psihološki efekat jer je došlo do uspostavljanja poverenja u finansijski sektor.

Slika br. 1. Fer vrednost iskazana kroz SFAS 39 i MFSI 7

Izvor: Jarolim, N., Öppinger, C., 2012

4. PREDNOSTI I MANE PRIMENE KONCEPTA FER VREDNOSTI U RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI

Primena obračuna po fer vrednosti je u nadležnosti svakog preduzeća posebno. Ukoliko se odluče za evidenciju po fer vrednosti, preduzeća moraju to uneti u svoju osnivačku dokumentaciju, odnosno kreirati poseban opšti akt koji će biti u skladu sa domaćom i međunarodnom računovodstvenom regulativom. Međutim pre nego što se bilo koje preduzeće odluči da u svojoj evidenciji koristi fer vrednost potrebno je da sagleda sve prednosti i mane ovog obračuna a u odnosu na koncept vezan za istorijske troškove, pa da onda donese konačnu odluku o konceptu koji će biti primenjivan (Aničić, Jelić, Prokopović, 2016).

Više Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja govori o fer vrednosti kao mogućoj alternativi koju preduzeća mogu ili moraju koristiti u svom finansijskom izveštavanju. Glavni zahtevi za upotrebu fer vrednosti su definisani u standardu MSFI 13: Odmeravanje fer vrednosti. Paragraf 9, ovog standarda kaže da je fer vrednost cena koju bi preduzeće dobilo da je prodalo neku svoju imovinu na određeni dan (Rupić, Bonić, 2015). Jasno je da uvođenje koncepta fer vrednosti zahteva i promenu forme i sadržine finansijskih izveštaja ali i broja dokumenata koje ulaze u koncept završnog računa. Pošto se finansijski rezultat u ovom slučaju dobija kao rezultat promena fer vrednosti imovine i obaveza iskazanih u bilansu stanja, ostaje zaključak da bilans stanja ima veću važnost od bilansa uspeha ukoliko se sprovodi obračun po fer vrednosti (Škarić-Jovanović, 2009; Stojilković, 2011).

Prednosti koje se ostvaruju korišćenjem obračuna po fer vrednosti su:

1. poboljšanje imovinsko-finansijskog položaja;
2. smanjenje oporezivog dela kod prodaje osnovnih sredstava;
3. smanjenje duga usled povećanja vrednosti imovine;
4. mogućnost korišćenja revalorizacionih rezervi odmah nakon njihovog nastanka u cilju pokrića gubitaka.

Nedostaci kod korišćenja koncepta fer vrednosti bi bili:

1. povećanje troškova amortizacije koji nastaju usled povećanja vrednosti imovine, što negativno utiče na finansijski rezultat;
2. korišćenjem koncepta fer vrednosti vrednost imovine preduzeća je veća, pa preduzeće može porasti iz malog u srednje preduzeće i time izgubiti beneficije;
3. uprkos povećanju vrednosti imovine preduzeće ovim putem ne poboljšava svoju likvidnost; ovaj koncept ne utiče pozitivno na oporezivanje;
4. u suprotnosti je sa četvrtom direktivom Evropske unije koja kaže da se imovina vrednuje po nižoj a obaveze po višoj vrednosti;
5. finansijski izveštaji primenom ovog koncepta postaju neupotrebljivi jer se imovina i hartije od vrednosti evidentiraju po konceptu fer vrednosti a ostale pozicije po konceptu istorijskog troška (Aničić Jelić, Prokopović, 2016).

Još jedan nedostatak koji se navodi u literaturi a vezan je za koncept fer vrednosti u računovodstvu odnosi se pre svega na zemlje u razvoju gde spada i Srbija, a gde revizori često nemaju potrebna znanja ali ni iskustva da vrše procenu finansijskih izveštaja koji su urađeni po konceptu fer vrednosti (Kumarasiri, Fisher, 2011; Bonić, Janković-Milić, Rupić, 2022). Stoga bi revizorska ovlašćena tela trebala da što pre uoče sve probleme sa kojima se revizori suočavaju prilikom revizije izveštaja koji su sačinjeni prema konceptu fer vrednosti.

Svakako, primena ovog koncepta otvara mnoga važna pitanja, kao što su kvalitet finansijskih izveštaja, ali i koje su implikacije primene ovog koncepta po ključne stejkholdere. Kako je primena ovog koncepta u suprotnosti sa četvrtom direktivom Evropske unije a koja govori o principu opreznosti, po kojoj je potrebno imovinu evidentirati po nižoj a obaveze po višoj vrednosti, postavlja se pitanje validnosti ovog koncepta a posebno u uslovima krize (Arsenijević, 2022). Načelo odgovornosti (konzervativnosti) je jedno od najvažnijih računovodstvenih principa i govori o smanjenju rizika od precenjivanja rezultata. Takvo ponašanje dovodi do dugoročnog opstanka, rasta i razvoja preduzeća koje ga primenjuje. Međutim, često su informacije koje proizilaze iz izveštaja koji su sastavljeni na osnovu ovog principa kritikovane kao nedovoljno relevantne. Kao odgovor na te informacije javljaju se informacije koje proizilaze iz primene koncepta fer vrednosti u računovodstvu, ali koje su očigledno u suprotnosti sa ovim načelom. Stoga svako preduzeće treba samostalno da odluči šta mu više odgovara, odnosno da između ovih alternativna odabere onu koja više odgovara njegovom poslovanju (Petrović, Radosavac, Mashovic, 2023).

Na kraju treba ukazati na to kakav uticaj imaju krize na obračun po fer vrednosti u preduzećima. U računovodstvu s početka XXI veka nije bilo bitno koji su uzroci krize, već se pažnja poklanjala isključivo načinima maksimizacije profita. Ta logika je zapravo i uzročnik mnogih kriza jer u težnji da se stvori što veći profit, nastala su i finansijska tržišta na kojima je i došlo do previranja odnosno do nastanka kriza. Poenta je da se u vremenima krize ne prikazuju realno sve bilansne pozicije kako bi se sprečilo dalje produblјivanje krize. Ovo posebno važi za ona tržišta na kojima je nastala kriza i za one zemlje koje trguju sa zemljom na čijoj je berzi došlo do krize. U Srbiji je situacija malo drugačija jer domaće banke i finansijske institucije nemaju plasmane u američkim hipotekarnim kreditima koji su i doveli do krize 2008-2009, ali i ove godine kada je zamalo došlo do bankarske krize u SAD.

5. ZAKLJUČAK

Računovodstvo i finansijsko izveštavanje po konceptu fer vrednosti sve je češće predmet rasprava i istraživanja. Iako su okvirno jasne prednosti ali i mane koncepta fer vrednosti u računovodstvu i dalje se ne zna koje bi bile njegove implikacije nakon dugoročne primene, s obzirom na veliku subjektivnost prilikom utvrđivanja tržišne – fer vrednosti imovine. Upravo je problem u toj prevelikoj subjektivnosti jer se često zamagljuje realna slika stanja i uspeha nekog preduzeća odnosno konkretne imovine.

Prelazak na primenu koncepta fer vrednosti podrazumeva ogromnu pripremu i tranziciju od koncepta istorijskog troška ka konceptu fer vrednosti, ali i uvažavanje četvrte direktive Evropske unije koja počiva na načelu odgovornosti (konzervatizma). Do usvajanja MSFI 13, pojedinačni standardi su se odnosili na primenu koncepta fer vrednosti, ali nakon 2013. godine kroz ovaj standard su objedinjene sve informacije vezane za ovaj standard. Kako je iskazivanje vrednosti imovine u izveštajima po fer vrednosti veoma često uvećano, postavlja se pitanje kako omogućiti revizoru da izrazi svoje mišljenje u ovakvim okolnostima.

Svakako, osnovna prednost primene koncepta fer vrednosti se ogleda u periodima krize, kada usled pada likvidnosti preduzeća ali i opšteg pada tražnje, dolazi do obezvređivanja finansijskih instrumenata i imovine. U takvim uslovima koristi se pretpostavljena tržišna vrednost kao vrednost kojom se izražavaju ove bilansne pozicije, a sve u cilju sprečavanja daljeg produblјivanja krize.

LITERATURA

- Aničić, J., Jelić, M.A., & Prokopović, B. B. (2016). Applying fair value accounting in making financial reports in Serbia. *Ekonomika – Journal for Economic Theory and Practice and Social Issues*. Vol. 62 (4). p. 147-173. Dostupno na: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=529297> (19.11.2023.)
- Arsenijević, A. (2022). Application of the principle of conservatism against the application of the fair value concept – an example of the Serbian capital market. *Ekonomika - Journal for Economic Theory and Practice and Social Issues*. Vol. 68 (1). p. 93-104. Dostupno na: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0350-137X/2022/0350-137X2201093A.pdf> (19.11.2023.)
- Bonić, Lj, Janković-Milić, V., & Rupić, B. (2022). The challenges in auditing financial statements at fair value concept (FVC) in developing economies: the case of Republic of Serbia. *Facta Universitatis: Economics and organization*. Vol. 19 (1). p. 53-67. Dostupno na: <https://doi.org/10.22190/FUEO211224005B> (19.11.2023.)
- Chabani, M., & Chabani, W. (2014). Managing financial crises according to accounting information systems. *Journal of Economics and Statistics*. No. 11, 196–206.

- Donleavy, G. (2019). An Inquiry into the Origins of Fair Value. *Accounting History* 24: 253–268. Dostupno na: <https://doi.org/10.1177/1032373218818847> (13.11.2023.)
- Financial Accounting Standards Board [FASB] (1991). Statement of Financial Accounting Standards No. 107. Dostupno na: <https://www.xavierpaper.com/documents/usgaap/n.Fas107.pdf> (13.11.2023.)
- Financial Accounting Standards Board [FASB] (1993). Summary of statement no. 115. Dostupno na: <https://www.fasb.org/page/PageContent?pageId=/reference-library/superseded-standards/summary-of-statement-no-115.html&bcpath=tff> (13.11.2023.)
- Financial Accounting Standards Board [FASB] (2006). Summary of statement no. 157. Dostupno na: <https://www.fasb.org/page/PageContent?pageId=/reference-library/superseded-standards/summary-of-statement-no-157.html&bcpath=tff> (14.11.2023.)
- International Financial Reporting Standard [IFRS] (2011). IFRS 13 Fair Value Measurement. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-13-fair-value-measurement/> (14.11.2023.)
- Jarolim, N., & Öppinger, C. (2012). Fair value accounting in times of financial crisis. *ACRN Journal of Finance and Risk Perspectives* Vol. 1, Issue 1, p. 67-90, Oct. 2012. Dostupno na: <https://www.acrn-journals.eu/resources/201201e.pdf> (14.11.2023.)
- Kikanović, R., & Milošević, S. (2012). Uticaj finansijske krize na reformu računovodstva sa posebnim osvrtom na stanje u Republici Srbiji. *Škola biznisa*. Vol 1/2012. Dostupno na: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/1451-6551/2012/1451-65511201113K.pdf> (14.11.2023.)
- Kumarasiri, J., & Fisher, R. (2011). Auditor's Perceptions of Fair-Value Accounting: Developing Country Evidence. *International Journal of Auditing*, vol. 15. p. 66-87
- Petrović, D., Radosavac, A., & Mashovic, A. (2023). Implications of applying fair value accounting to modern financial reporting. *Journal of process management and new technologies*. Vol. 11 (1-2). p. 22-33. Dostupno na: <https://aseestant.ceon.rs/index.php/jouproman/article/view/44074/22885> (19.11.2023.)
- Rizki, A., & Mita, A.F. (2021). The relevance of fair value after the adoption of IFRS 13: Fair value measurement and the role of audit committee. *International Journal of Monetary Economics and Finance*. Vol. 14 (4), p. 297-305. Dostupno na: <https://doi.org/10.1504/IJMEF.2021.116973> (14.11.2023.)
- Rupić, B., & Bonić, Lj. (2015). Specifičnosti koncepta fer vrednovanja u finansijskom izveštavanju i reviziji. *Ekonomске teme*. Vol 53. (1). p. 123-145. Dostupno na: http://www.economic-themes.com/pdf/et20151_08.pdf (18.11.2023.)
- Sampaio, C., Farinha, L., Sebastião, J. R., & Régio, M. (2022). How the 2008-2009 Financial Crisis Shaped Fair Value Accounting Literature: A Bibliometric Approach. *Administrative Sciences*. vol.12, no. 1: 15. <https://doi.org/10.3390/admsci12010015> (14.11.2023.)
- Stojilković, M. (2011). Towards a criticism of Fair Value Accounting, *Facta Universitatis, Series: Economics and Organization*, 8 (1): 91-109.
- Škarić-Jovanović, K. (2009). Finansijska kriza – povod za preispitivanje osnova vrednovanja u finansijskim izveštajima. 40. simpozijum - 40 godina računovodstva i poslovnih finansija – dometi i perspective. Zlatibor. Beograd: Savez računovođa i revizora Srbije, p. 414-432.